

بررسی ارتعاشات آزاد صفحات قطاعی حلقوی ساخته شده از مواد تابعی مدرج با استفاده از روش کانتروویچ توسعه یافته

فیدا فلاح رجب زاده * (دانشیار)

امید گوشاسی (کارشناسی ارشد)

امیرحسین شهدادی (دانشجوی دکترا)

دانشکده هندسی مکانیک، دانشگاه صنعتی شریف

در این مقاله ارتعاشات آزاد صفحات قطاعی حلقوی ساخته شده از مواد مدرج تابعی با استفاده از روش کانتروویچ توسعه یافته مورد بررسی قرار می‌گیرد. بدین منظور بر اساس نظریه‌ی تغییر شکل برشی مرتبه اول و اصل همیلتون، معادلات حرکت که پنج معادله‌ی دیفرانسیل جزئی و کوپل هستند، استخراج می‌شود. با اعمال روش کانتروویچ توسعه یافته بر این معادلات، دو دسته معادلات دیفرانسیل معمولی به دست می‌آید که برای ترکیب شرایط مرزی گیرارو ساده با استفاده از روش فضایی حالت و مربuat دیفرانسیل تعیین یافته حل شوند، و در یک روند تکراری فرکانس‌های طبیعی سیستم به دست می‌آید. در ادامه نتایج این تحقیق با نتایج مطالعات پیشین مقایسه و صحبت‌سنگی می‌شود. سپس اثر پارامترهای گوناگون مانند شرایط مرزی، ثابت ماده و پارامترهای هندسی ورق بر فرکانس‌های طبیعی صفحات قطاعی حلقوی مدرج تابعی بررسی می‌شود.

fallah@sharif.ir
omidgarshasbi1990@gmail.com
shahdadi_ah@mech.sharif.ir

واژگان کلیدی: ارتعاشات آزاد، صفحات قطاعی حلقوی، مواد مدرج تابعی، نظریه‌ی تغییر شکل برشی مرتبه اول، روش کانتروویچ توسعه یافته.

۱. مقدمه

قطاعی ساخته شده از مواد مدرج تابعی، و از جمله رفتار ارتعاشاتی آنها، اهمیت زیادی دارد.

تحقیقات متعددی در زمینه‌ی ارتعاشات آزاد ورق‌های قطاعی صورت گرفته است که در ابتدا به آنها اشاره می‌شود. لی و لیو ارتعاش آزاد صفحات قطاعی شکل همگن و همسان‌گرد را با استفاده از روش مربuat دیفرانسیلی (DQM) ^۱ مورد بررسی قرار دادند. در این تحقیق از نظریه‌ی تغییر شکل برشی مرتبه اول برای مدل‌سازی استفاده شد.^[۲] بلا لیا و هومت ارتعاش آزاد غیرخطی صفحات قطاعی بیضوی همسان‌گرد^[۳] و هومت ارتعاش آزاد صفحات قطاعی حقوقی کامپوزیتی^[۴] را با استفاده از روش اجزاء محدود مورد بررسی قرار دادند. اسحاقي حلی تحلیلی را برای ارتعاشات صفحات ضخیم قطاعی همسان‌گرد با تکیه‌گاه ساده در لبه‌های شعاعی و تکیه‌گاه دلخواه در لبه‌های محیطی، بر اساس نظریه‌ی تغییر شکل برشی مرتبه سوم ارائه کرد.^[۵] مکگی و همکاران بر مبنای نظریه‌ی تغییر شکل برشی مرتبه اول، حل تحلیلی برای ارتعاشات آزاد صفحات قطاعی همسان‌گرد با تکیه‌گاه ساده در لبه‌های شعاعی ارائه کردند.^[۶] در تحقیقات بعدی ارتعاش آزاد ورق قطاعی توپر همسان‌گرد برای شرایط مرزی متفاوت با استفاده از روش DQ مورد بررسی قرار گرفت.^[۷] رو و همکارانش ارتعاشات ورق قطاعی حلقوی همسان‌گرد با شرایط تکیه‌گاهی مختلف را با به کارگیری نظریه‌ی سه‌بعدی الاستیستیکی خطی و روش

کامپوزیت‌های تقویت شده توسط الیاف در بارهای حرارتی بالا مستعد گیستن پیوند بین الیاف و ماتریس هستند. همچنین ترک‌ها اغلب از محل پیوند الیاف و ماتریس شروع می‌شود و به سمت قسمت‌های ضعیف تر ماده رشد می‌کنند. ضعف دیگر مواد مرکب سنتی، وجود تشکیل‌های پسماند در این مواد به دلیل اختلاف ضریب انبساط حرارتی مواد تشکیل دهنده است.

یکی از جدیدترین مفاهیم ارائه شده در زمینه‌ی طراحی مواد، مفهوم مواد مدرج تابعی (FGM)^[۸] است. این مواد معمولاً از دو ماده متفاوت ساخته می‌شوند، به طوری که درصد حجمی مواد تشکیل دهنده و درنتیجه خواص از یک سمت سازه به سمت دیگر به صورت پیوسته تغییر می‌کند. سازه‌های ساخته شده از مواد مدرج تابعی مانند تیرها، ورق‌ها و پوسته‌ها به طور گستردگی در بسیاری از سیستم‌های مهندسی قابلیت‌هایی از جمله بازدهی بالا، وزن کم، اثربخشی تکنولوژی بالا و ظرفیت حمل بار در گستره وسیعی از شاخه‌های مهندسی مانند کشتی‌ها، هواپیماها، موشک‌ها و سازه‌های هیدرولیکی کاربرد دارند.^[۹] از این رو مطالعه رفتار مکانیکی ورق‌های

* نویسنده مسئول

تاریخ: دریافت ۳۰/۰۵/۱۳۹۷، اصلاحیه ۳۰/۰۹/۱۳۹۷، پذیرش ۲۷/۰۹/۱۳۹۷.

DOI:10.24200/J40.2018.51173.1471

ارتعاشات ورق های مرکب لایه بی مستطیلی با شرایط مرزی دلخواه بر پایه ای نظریه ای
برشی مرتبه اول پرداختند.^[۱۵] فلاح و همکارانش با استفاده از این روش ارتعاشات
ورق های نازک ساخته شده از مواد مرکب با لایه چینی متقاضن را بررسی کردند.^[۱۶]
همین نویسندها در ادامه ارتعاشات آزاد صفحات مستطیلی ساخته شده از مواد
FG را با در نظر گرفتن بستر الاستیک بررسی کردند. آنها معادلات حرکت را بر
اساس نظریه ای تغییر شکل برشی مرتبه اول به دست آوردند و با اعمال روش
کانترویج توسعه یافته، دو دسته معادلات دیفرانسیل را با روش سری توانی حل
کردند.^[۱۷]

با بررسی ادبیات موضوع مشاهده می شود که تاکنون بررسی ارتعاشات ورق های
قطاعی ساخته شده از مواد FG با استفاده از سری فوریه و با محدودیت تکیه گاه
садه در لبه های شعاعی^[۱۸] یا با استفاده از روش DQ^[۱۹] و^[۲۰] درجه ۱۲، ۱۱، ۷، ۲^[۲۱]
و روش اجزاء محدود^[۲۲] برای انواع شرایط مرزی انجام شده است. در واقع
مطالعه ای رفتار ارتعاشاتی ورق های قطاعی حلقوی، محدود به استفاده از روش های
عددی همچون اجراء محدود و یا مرباعات دیفرانسیل است. از این رو یکی از اهداف
اصلی این مقاله ارائه روشی غیر عددی برای تحلیل رفتار ارتعاشاتی ورق قطاع
حلقوی FG است. با توجه به قابلیت روش کانترویج توسعه یافته در حل مسائل
با انواع شرایط مرزی و همچنین دقت و سرعت همگرایی بالای روش، این روش
نیمه تحلیلی انتخاب شد. از طرف دیگر، این روش تاکنون برای حل ارتعاشات در
مختصات قطبی (به عنوان مثال ورق دایروی یا ورق قطاعی) مورد استفاده قرار
نگرفته است.

هدف این تحقیق ارائه یک حل نیمه تحلیلی برای ارتعاشات آزاد ورق های
قطاعی حلقوی ساخته شده از مواد FG با انواع شرایط تکیه گاهی ساده و گیردار
در لبه های شعاعی و محیطی با استفاده از روش کانترویج توسعه یافته است. بدین
منظور بر اساس نظریه ای تغییر شکل برشی مرتبه اول و اصل همیلتون، معادلات
حرکت - شامل پنج معادله دیفرانسیل جزئی و کوپل - استخراج می شود. سپس با
اعمال روش کانترویج توسعه یافته روش مرباعات دیفرانسیل، دو دستگاه معادلات دیفرانسیل
معمولی در دو راستای شعاعی و محیطی به دست می آید. دستگاه معادلات در
راستای شعاعی با استفاده از روش مرباعات دیفرانسیل تعیین یافته و در راستای
محیطی با استفاده از روش فضای حالت برای ترکیب شرایط مرزی گیردار و ساده
حل خواهد شد و در یک روند تکراری فرکانس های طبیعی سیستم به دست می آید.
در ادامه، نتایج این تحقیق با نتایج مطالعات پیشین مقایسه و صحبت آنها بررسی
می شود.

۲. فرمولاسیون

قطع حلقوی ساخته شده از مواد تابعی مدرج با شعاع داخلی b ، شعاع خارجی a ،
زاویه ای مرکزی α و ضخامت h در نظر گرفته شده است. هندسه ای ورق و دستگاه
مختصات در شکل ۱ نشان داده شده است.

در اینجا، ماده ای FG با ترکیبی از فلز و سرامیک به صورت یک ماده هی همسان گرد
و غیرهمگن با رفتار الاستیک خطی مدل می شود که درصد حجمی اجزاء تشکیل
دهنده ای آن به صورت پیوسته در راستای ضخامت تغییر می کند. با استفاده از قانون
خطی مخلوط، خواص مکانیکی از جمله مدول یانگ را می توان از رابطه ۱ به
دست آورد:^[۲۸]

$$E = E_c v_c + E_m v_m \quad (1)$$

چیزیف - ریتز مطالعه کردند.^[۸] یانگ کیانگ و جیان ارتعاش آزاد ورق قطاعی
دایروی با تکیه گاه ساده در لبه های شعاعی و تکیه گاه دلخواه در لبه های محیطی را
مورد بررسی قرار دادند.^[۹] نی و ژونگ ارتعاشات آزاد و اجباری صفحات قطاعی
ساخته شده از مواد مدرج تابعی با تکیه گاه ساده در لبه های شعاعی و تکیه گاه دلخواه
در لبه های دایروی را مطالعه کردند. آنها تغییرات خواص را در راستای ضخامت و به
صورت توزیع نمایی فرض کردند، معادلات را بر مبنای نظریه ای سه بعدی الاستیسیته
استخراج و با روش DQ حل کردند.^[۱۰] تا هونه و یاس ارتعاشات آزاد صفحات
قطاعی حلقوی ضخیم ساخته شده از مواد FG را که بر بستر الاستیک قرار داشته
و دارای تکیه گاه ساده در لبه های شعاعی و انواع شرایط مرزی در لبه های محیطی
بودند، بر اساس نظریه ای سه بعدی الاستیسیته و با استفاده از روش DQ بررسی
کردند.^[۱۱] آنها در ادامه این تحقیق را به مواد FG دو بعدی (تغییرات خواص در
راستای شعاعی و ضخامت) بسط دادند.^[۱۲] سعیدی و همکارانش کمانش و ارتعاش آزاد
را برای ارتعاشات صفحات قطاعی حلقوی ساخته شده از مواد FG با تکیه گاه ساده
در لبه های شعاعی و تکیه گاه دلخواه در لبه های محیطی بر اساس نظریه ای تغییر
شکل برشی مرتبه اول ارائه کردند.^[۱۳] هاشمی و همکارانش کمانش و ارتعاش آزاد
صفحات قطاعی توپر و حلقوی ساخته شده از مواد FG با ضخامت مختلف در
راستای شعاعی بر بستر الاستیک با تکیه گاه های ساده و گیردار در لبه های قطاع
را با استفاده از روش DQ مطالعه کردند.^[۱۴] حسنه و همکاران حل تحلیلی برای
ارتعاشات آزاد ورق قطاعی حلقوی نازک ساخته شده از مواد FG را بر بستر الاستیک
که دارای تکیه گاه ساده در لبه های شعاعی و تکیه گاه دلخواه در لبه های محیطی
است بر پایه ای نظریه ای کلاسیک ارائه کردند.^[۱۵] بلا لیا و هومت ارتعاشات غیرخطی
صفحات قطاعی گیردار FG را با کارگری روش اجزاء محدود و اجراء مثلثی
مطالعه کردند.^[۱۶] وانگ و همکارانش ارتعاشات آزاد ورق های دایروی کامل و قطاعی
شکل توپر و حلقوی FG را با در نظر گرفتن شرایط مرزی مختلف و بر اساس
نظریه ای تغییر شکل برشی مرتبه اول مورد بررسی قرار دادند و در حل معادلات
حاکم از روش ریتز استفاده کردند.^[۱۷] طفرمند و کخدادیان نیز رفتار استاتیکی و
دینامیکی ورق ضخیم قطاعی FG را با تغییرات خواص در دو راستای شعاعی
و ضخامت برای انواع شرایط مرزی بررسی کردند. در این نوشتاب معادلات حاکم
بر اساس نظریه ای سه بعدی الاستیسیته به دست آمد و با استفاده از روش اجزاء
محدود حل شد.^[۱۸] سو و همکارانش ارتعاشات آزاد ورق های قطاعی از جنس
کامپوزیت و FG را بررسی کردند. در این مطالعه معادلات حرکت با استفاده از
نظریه ای تغییر شکل برشی مرتبه اول استخراج و با به کارگری روش سری فوریه و
ریلی - ریتز برای انواع شرایط مرزی حل شد.^[۱۹] لیانگ و ژونگ همکارانش ارتعاشات
گذراش ورق های قطاعی FG را با تکیه گاه های ساده در لبه های شعاعی و تکیه گاه های
دلخواه در لبه های محیطی با استفاده از روش DQ و لاپلاس معکوس بررسی
کردند.^[۲۰]

در ادامه مطالعات مربوط به ارتعاشات ورق ها با استفاده از روش کانترویج
توسعه یافته ارائه می شود. جونز و میلن با استفاده از روش کانترویج توسعه یافته
ارتعاشات آزاد ورق مستطیلی همسان گرد با لبه های ساده و گیردار را بررسی
کردند.^[۲۱] دالایی و کر با به کار بستن این روش ارتعاشات ورق های اوتوبوییک
را که دارای چهار لبه ی گیردار بودند بررسی کردند.^[۲۲] شوفرین و آینبرگ، بر
اساس نظریه ای تغییر شکل برشی مرتبه اول و استفاده از روش کانترویج توسعه
یافته، حلقه نیمه تحلیلی را برای یاداری و ارتعاشات آزاد ورق های همسان گرد
مستطیلی با ضخامت ثابت^[۲۳] و ضخامت متغیر^[۲۴] با شرایط مرزی مختلف ارائه
کردند. ناصریان نیک و طهانی با استفاده از روش کانترویج توسعه یافته به بررسی

که در آن:

$$\begin{aligned}\dot{\varepsilon}_r &= u_{,r}, \dot{\varepsilon}_\theta = \frac{1}{r}(u + v_{,\theta}), \dot{\gamma}_{r\theta} = \psi_\theta + \frac{1}{r}w_{,\theta} \\ k_r &= \psi_{r,r}, k_\theta = \frac{1}{r}(\psi_r + \psi_{\theta,\theta}), k_{r\theta} = \frac{1}{r}(\psi_{r,\theta} - \psi_\theta) + \psi_{\theta,r} \\ k_{rz} &= \psi_r + w_{,r}, k_{\theta z} = \psi_\theta + \frac{1}{r}(w_{,\theta})\end{aligned}\quad (7)$$

بر اساس روابط ۶ و ۷ و نیز با به کارگیری اصل همیلتون^[۲۸]، معادلات حرکت مطابق معادلات ۸ حاصل می‌شود:

$$\begin{aligned}\delta u : N_{r,r} + \frac{1}{r}(N_r - N_\theta) + \frac{1}{r}N_{r\theta,\theta} &= I_r \ddot{u} + I_\theta \ddot{\psi}_r \\ \delta v : N_{r\theta,r} + \frac{1}{r}N_{\theta,\theta} + \frac{1}{r}N_{r\theta} &= I_r \ddot{v} + I_\theta \ddot{\psi}_\theta \\ \delta \psi_r : M_{r,r} + \frac{1}{r}(M_r - M_\theta) + \frac{1}{r}M_{r\theta,\theta} - Q_r &= I_r \ddot{u} + I_\theta \ddot{\psi}_r \\ \delta \psi_\theta : M_{r\theta,r} + \frac{1}{r}M_{\theta,\theta} + \frac{1}{r}M_{r\theta} - Q_\theta &= I_r \ddot{v} + I_\theta \ddot{\psi}_\theta \\ \delta w : rQ_{r,r} + Q_{\theta,\theta} + Q_r &= I_r \ddot{w}\end{aligned}\quad (8)$$

که در آن متوجه‌های تنش و ممان و نیز ممان‌های اینرسی چنین تعریف می‌شود:

$$(N_r, N_\theta, N_{r\theta}, Q_r, Q_\theta) = \int_{\frac{h}{r}}^{\frac{h}{r}} (\sigma_r, \sigma_\theta, \sigma_{r\theta}, \sigma_{rz}, \sigma_{\theta z}) dz$$

$$\begin{aligned}(M_r, M_\theta, M_{r\theta}) &= \int_{\frac{h}{r}}^{\frac{h}{r}} (\sigma_r, \sigma_\theta, \sigma_{r\theta}) z dz \\ (I_r, I_\theta, I_\theta) &= \int_{-\frac{h}{r}}^{\frac{h}{r}} \rho(z)(1, z, z^r) dz\end{aligned}\quad (9)$$

شرط مرزی برای تکیگاه‌های گیردار (C) و ساده (S) در لبه‌های شعاعی و محیطی عبارت است از: در لبه‌های شعاعی ($\alpha = 0^\circ$, $\theta = 0^\circ$) و محیطی ($\theta = 90^\circ$, $\alpha = 0^\circ$):

$$C : u = 0^\circ, v = 0^\circ, \psi_r = 0^\circ, \psi_\theta = 0^\circ, w = 0^\circ$$

$$S : u = 0^\circ, v = 0^\circ, \psi_r = 0^\circ, M_\theta = 0^\circ, w = 0^\circ \quad (10)$$

در لبه‌های محیطی ($r = b, a$)

$$C : u = 0^\circ, v = 0^\circ, \psi_r = 0^\circ, \psi_\theta = 0^\circ, w = 0^\circ$$

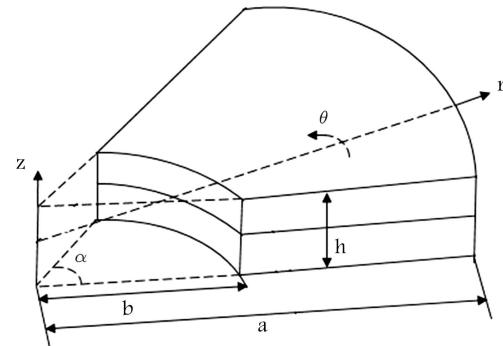
$$S : u = 0^\circ, v = 0^\circ, M_r = 0^\circ, \psi_\theta = 0^\circ, w = 0^\circ \quad (11)$$

طبق قانون هوك، روابط خطی تنش-کرنش در حالت تنش صفحه‌بی عبارت است از:^[۲۸]

$$\begin{cases} \sigma_r \\ \sigma_\theta \\ \sigma_{r\theta} \end{cases} = \frac{E(z)}{1-v^r} \begin{bmatrix} 1 & v & 0 \\ v & 1 & 0 \\ 0 & 0 & \frac{1-v}{r} \end{bmatrix} \begin{cases} \varepsilon_r \\ \varepsilon_\theta \\ \gamma_{r\theta} \end{cases}$$

$$\begin{cases} \sigma_{\theta z} \\ \sigma_{rz} \end{cases} = K_s \frac{E(z)}{2(1+v)} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{cases} \gamma_{\theta z} \\ \gamma_{rz} \end{cases} \quad (12)$$

که در آن v ، $E(z)$ و K_s به ترتیب ضریب پواسون، مدول یانگ و ضریب تصحیح برش هستند. با جایگذاری کرنش‌ها (رابطه‌ی ۶) در رابطه‌ی ۱۲ و جایگذاری نتیجه‌ی

شکل ۱. هندسه‌ی قطاع حلقوی FG

که در آن زیرنویس‌های m و c به ترتیب مربوط به فلز و سرامیک و نیز v_m و v_c به ترتیب کسر حجمی فلز و سرامیک است که رابطه‌ی بین آنها چنین بیان می‌شود:

$$v_m + v_c = 1 \quad (2)$$

در اینجا فرض می‌شود که کسر حجمی فلز طبق رابطه‌ی توانی ۳ تغییر می‌کند:^[۲۹]

$$v_m = \left(\frac{h - 2z}{2h} \right)^n \quad (3)$$

که در آن n ضریب توانی ماده، عددی بزرگ‌تر یا مساوی صفر است. با استفاده از رابطه‌ی ۱ تا ۳ مدل یانگ مول ماده‌ی FG چنین بیان می‌شود:

$$E(z) = E_m + (E_c - E_m) \left(\frac{h - 2z}{2h} \right)^n \quad (4)$$

همچنین فرض می‌شود که نسبت پواسون در راستای ضخامت ثابت است. چی و چانگ نشان دادند که تأثیر تغییرات نسبت پواسون در راستای ضخامت روی رفتار مکانیکی ورق‌های FG بسیار کم است و لذا می‌توان آن را ثابت در نظر گرفت.^[۳۰, ۳۱]

۱.۲. استخراج معادلات حاکم

مؤلفه‌های جایه‌جایی در قالب نظریه‌ی تغییر شکل برپی مرتباً اول در نظر گرفته می‌شود:^[۲۸]

$$\begin{aligned}u_1(r, \theta, z, t) &= u(r, \theta, t) + z\psi_r(r, \theta, t) \\ u_r(r, \theta, z, t) &= v(r, \theta, t) + z\psi_\theta(r, \theta, t) \\ u_r(r, \theta, z, t) &= w(r, \theta, t)\end{aligned}\quad (5)$$

که در آن u_1 ، u_r و w به ترتیب جایه‌جایی‌های یک نقطه‌ی دلخواه و u ، v و w جایه‌جایی‌های یک نقطه در صفحه‌ی میانی به ترتیب در راستاهای شعاعی، محیطی و ضخامت است. همچنین ψ_r و ψ_θ دوران‌های یک عمود جانبه به ترتیب حول محورهای θ و r هستند. با جایگذاری روابط ۵ در روابط خطی کرنش-جایه‌جایی^[۳۰]، مؤلفه‌های کرنش به دست می‌آید:

$$\begin{aligned}\varepsilon_r &= \dot{\varepsilon}_r + zk_r, \varepsilon_\theta = \dot{\varepsilon}_\theta + zk_\theta, \varepsilon_z = 0 \\ \gamma_{r\theta} &= \dot{\gamma}_{r\theta} + zk_{r\theta}, \gamma_{rz} = k_{rz}, \gamma_{\theta z} = k_{\theta z}\end{aligned}\quad (6)$$

حاصله در رابطه‌ی ۹، متوجهه‌های تشن و ممان بر حسب مؤلفه‌های کرشن به دست می‌آید:

$$N_r = A_1 \varepsilon_r^o + (A_1 - 2A_2) \varepsilon_r^o + B_1 k_r + (B_1 - 2B_2) k_\theta$$

$$N_\theta = (A_1 - 2A_2) \varepsilon_r^o + A_1 \varepsilon_\theta^o + (B_1 - 2B_2) k_r + B_1 k_\theta$$

$$N_{r\theta} = A_2 \gamma_{r\theta}^o + B_2 k_r$$

$$M_r = B_1 \varepsilon_r^o + (B_1 - 2B_2) \varepsilon_\theta^o + D_1 k_r + (D_1 - 2D_2) k_\theta$$

$$M_\theta = (B_1 - 2B_2) \varepsilon_r^o + B_1 \varepsilon_\theta^o + (D_1 - 2D_2) k_r + D_1 k_\theta$$

$$M_{r\theta} = B_2 \gamma_{r\theta}^o + D_2 k_{r\theta}, Q_\theta = k_s A_1 k_{\theta z}, Q_r = k_s A_1 k_{rz} \quad (13)$$

در رابطه‌ی ۱۳، ضرایب سنتی ماده چنین تعریف می‌شود:

$$(A_1, B_1, D_1) = \int_{-\frac{h}{2}}^{\frac{h}{2}} \frac{E(z)}{1 - \nu^2} (\mathbf{1}, z, z^\top)$$

$$(A_2, B_2, D_2) = \int_{-\frac{h}{2}}^{\frac{h}{2}} \frac{E(z)}{\gamma(1 + \nu)} (\mathbf{1}, z, z^\top) \quad (14)$$

در نهایت با جایگذاری روابط ۷ در روابط ۱۳، و جایگذاری نتیجه‌ی حاصله در روابط ۸، معادلات حرکت بر حسب مؤلفه‌های جابه‌جایی به دست می‌آید:

$$\begin{aligned} \delta u : & A_1(u_{,rr} + \frac{u_{,r}}{r} - \frac{u_{,r}}{r^\top} - \frac{v_{,r\theta}}{r^\top} + \frac{v_{,r\theta}}{r}) + A_2(\frac{u_{,\theta\theta}}{r^\top} - \frac{v_{,r\theta}}{r} - \frac{v_{,\theta}}{r^\top}) \\ & + B_1(\psi_{r,rr} + \frac{\psi_{r,r}}{r} - \frac{\psi_r}{r^\top} - \frac{\psi_{\theta,r}}{r^\top} + \frac{\psi_{\theta,r\theta}}{r}) \\ & + B_2(\frac{\psi_{r,\theta\theta}}{r^\top} - \frac{\psi_{\theta,r\theta}}{r} - \frac{\psi_{\theta,\theta}}{r^\top}) - (I_r \ddot{u} I_r \ddot{\psi}_r) \end{aligned}$$

(16)

در ادامه، جابه‌جایی‌ها و دوران‌ها به صورت حاصل ضرب دوتابع مجرماً در دو راستای شعاعی و محیطی، و ترم زمان به صورت هارمونیک در نظر گرفته می‌شود:

$$\begin{aligned} u &= \hat{u}(r)\bar{u}(\theta)e^{i\omega t} \\ v &= \hat{v}(r)\bar{v}(\theta)e^{i\omega t} \\ \psi_r &= \hat{\psi}_r(r)\bar{\psi}_r(\theta)e^{i\omega t} \\ \psi_\theta &= \hat{\psi}_\theta(r)\bar{\psi}_\theta(\theta)e^{i\omega t} \\ w &= \hat{w}(r)\bar{w}(\theta)e^{i\omega t} \end{aligned} \quad (17)$$

که در آن توابع \hat{u} , \hat{v} , $\hat{\psi}_r$ و \hat{w} توابعی مجهول بر حسب r , توابع \bar{u} , \bar{v} , $\bar{\psi}_r$ و \bar{w} توابعی مجهول بر حسب θ و $\bar{\psi}_\theta$ فرکانس ارتعاش ورق است که در روند حل به دست می‌آید. اگر فرض شود که توابع در راستای θ (\bar{u} , \bar{v} , $\bar{\psi}_r$ و \bar{w}) در فرم انتگرال وزنی معلوم هستند، با جایگذاری روابط ۱۷ به همراه فرم تغییراتی آنها (یعنی $\delta u = \delta \hat{u}(r)\bar{u}(\theta)e^{i\omega t}$, $\delta v = \delta \hat{v}(r)\bar{v}(\theta)e^{i\omega t}$, $\delta \psi_r = \delta \hat{\psi}_r(r)\bar{\psi}_r(\theta)e^{i\omega t}$, $\delta \psi_\theta = \delta \hat{\psi}_\theta(r)\bar{\psi}_\theta(\theta)e^{i\omega t}$) در رابطه‌ی ۱۶، و با توجه به فرض معلوم بودن توابع در راستای θ روابط ۱۵ (مشابه رابطه‌ی ۱۶)، و با توجه به فرض معلوم بودن توابع در راستای θ و انتگرال‌گیری در این راستا، پنج معادله‌ی دیفرانسیل معمولی بر حسب توابع مجهول در راستای شعاعی حاصل می‌شود:

$$\begin{aligned} \delta \hat{u} : & c_1 \hat{u}'' + \frac{c_1}{r} \hat{u}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{u} + \frac{c_1}{r} \hat{v}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{v} + c_5 \hat{\psi}_r'' + \frac{c_5}{r} \hat{\psi}_r' \\ & + \frac{c_5}{r^\top} \hat{\psi}_r + \frac{c_4}{r} \hat{\psi}_\theta + \frac{c_4}{r^\top} \hat{\psi}_\theta = -I_r S_r \omega^\top \hat{u} - I_r S_r \omega^\top \hat{\psi}_r \\ \delta \hat{v} : & -\frac{c_1}{r} \hat{u}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{u} c_1 \hat{v}'' + \frac{c_1}{r} \hat{v}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{v} + \frac{c_{10}}{r} \hat{\psi}_r' + \frac{c_{10}}{r^\top} \hat{\psi}_r \\ & + c_{12} \hat{\psi}_\theta'' + \frac{c_{12}}{r} \hat{\psi}_\theta' + \frac{c_{12}}{r^\top} \hat{\psi}_\theta'' = -I_r S_r \omega^\top \hat{v} - I_r S_r \omega^\top \hat{\psi}_\theta \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \delta \hat{\psi}_r : & c_1 \hat{u}'' + \frac{c_1}{r} \hat{u}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{u} + \frac{c_1}{r} \hat{v}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{v} + c_5 \hat{\psi}_r'' + \frac{c_5}{r} \hat{\psi}_r' \\ & + \frac{c_5}{r^\top} \hat{\psi}_r + \frac{c_4}{r} \hat{\psi}_\theta + \frac{c_4}{r^\top} \hat{\psi}_\theta = -I_r \ddot{u} + I_r \ddot{\psi}_r \\ \delta \hat{\psi}_\theta : & c_1 \hat{u}'' + \frac{c_1}{r} \hat{u}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{u} + \frac{c_1}{r} \hat{v}' + \frac{c_1}{r^\top} \hat{v} + c_5 \hat{\psi}_r'' + \frac{c_5}{r} \hat{\psi}_r' \\ & + \frac{c_5}{r^\top} \hat{\psi}_r + \frac{c_4}{r} \hat{\psi}_\theta + \frac{c_4}{r^\top} \hat{\psi}_\theta = -I_r \ddot{v} + I_r \ddot{\psi}_\theta \\ \delta \hat{w} : & k_s A_r (w_{,rr} + \frac{w_{,r}}{r} + \frac{w_{,\theta\theta}}{r^\top} + \psi_{r,r} + \frac{\psi_{\theta,\theta}}{r} + \frac{\psi_r}{r}) = I_r \ddot{w} \\ & - k_s A_r (\psi_\theta + w_{,\theta}) = I_r \ddot{v} + I_r \ddot{\psi}_\theta \end{aligned} \quad (15)$$

در مرحله‌ی بعد، پاسخ‌های به دست آمده برای توابع \hat{u} , \hat{v} , $\hat{\psi}$, $\hat{\theta}$ و \hat{w} در روابط پ ۲ در «پیوست» جایگذاری می‌شود تا ضرایب ثابت c_i که در معادلات ۱۹ ظاهر می‌شود، به دست آید. معادلات ۱۹ که پنج معادله‌ی دیفرانسیل معمولی با ضرایب ثابت را شامل می‌شود با استفاده از روش فضای حالت حل شده و پاسخ عمومی برای \bar{u} , \bar{v} , $\bar{\psi}$, $\bar{\theta}$ و \bar{w} به دست می‌آید. با اعمال شرایط مرزی دلخواه ساده و گیردار در لبه‌های مستقیم ورق $\alpha = \theta = 0$ و حل یک مسئله‌ی مقدار ویژه، تقریب دوم برای فرکانس طبیعی ورق حاصل می‌شود. این روند ادامه می‌یابد تا پاسخ‌های به دست آمده برای فرکانس طبیعی ورق همگرا شوند.

۴. نتایج عددی

۱.۴. صحبت‌سنگی

در این قسمت، نتایج عددی به دست آمده در پژوهش حاضر برای فرکانس‌های طبیعی قطاع حلقوی همگن و همسان‌گرد و قطاع حلقوی FG با مقایسه با نتایج موجود صحبت‌سنگی می‌شود. یادآور می‌شود برای نمایش شرایط مرزی، ابتدا شرایط مرزی در لبه‌های مستقیم به ترتیب در $\theta = 0$ و $\theta = \alpha$ و سپس در لبه‌های محیطی به ترتیب در $b = r = a$ و $b = r = 0$ بیان می‌شود. برای مثال SCSC، به این معناست که شرایط مرزی در $\theta = 0$ ساده، در $b = \alpha$ گیردار، در $b = r = a$ ساده و در $r = a$ گیردار است.

مثال اول: دو فرکانس طبیعی اول یک ورق حلقوی همگن و همسان‌گرد با $\alpha = 60^\circ$ و $b/a = 1/10$ ، برای شرایط مرزی و نسبت‌های مختلف $\frac{b}{a}$ در جدول ۱ ارائه و با نتایج مرجع^[۲] مقایسه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود تطابق خوبی بین نتایج وجود دارد. در این مثال فرکانس بی‌بعد چنین تعریف شده است:

$$\omega = \omega a^{\frac{1}{2}} \sqrt{\frac{\rho_m h}{D}}, D = \frac{E_m h^3}{12(1-v^2)} \quad (21)$$

مثال دوم: دو فرکانس طبیعی اول یک ورق حلقوی FG با شرایط مرزی و هندسه‌های مختلف در جدول ۲ ارائه و با نتایج مرجع^[۱۰] مقایسه شده است. همان‌طور

جدول ۱. فرکانس‌های بی‌بعد قطاع حلقوی همگن و همسان‌گرد.

	شرط مرزی	متالعه‌ی حاظر	مرجع ^[۲]	شكل مود	$\frac{b}{a}$
۶۲,۴۱۲	۶۲,۶۵۷۵	۱			$0,1$
۱۰۸,۳۵۵	۱۰۹,۴۸۱۲	۲			
۸۲,۱۶۴	۸۲,۴۱۹۷	۱	CCCC		
۱۱۶,۶۲۴	۱۱۷,۰۵۲۷	۲			$0,5$
۳۷,۳۶۶	۳۷,۴۳۴۸	۱			$0,1$
۸۱,۹۳۷	۸۳,۰۸۲۱	۲			
۵۰,۹۸۲	۵۱,۰۵۸۳	۱	SSSS		
۸۸,۴۸۶	۸۹,۱۷۴۸	۲			$0,5$
۴۵,۴۸۰	۴۵,۷۶۵۲	۱			$0,1$
۹۱,۷۶۴	۹۲,۲۲۰۳	۲			
۷۶,۹۰۲	۷۶,۹۵۲	۱	SSCC		
۱۰۳,۶۸۲	۱۰۴,۵۱۷۹	۲			$0,5$

$$\begin{aligned} \delta\hat{\psi}_r : & c_5\hat{u}'' + \frac{c_6}{r}\hat{u}'\frac{c_{10}}{r}\hat{u} - \frac{c_{11}}{r}\hat{v}' + \frac{c_{12}}{r}\hat{v} + c_{13}\hat{w} \\ & + c_{14}\hat{\psi}_r'' + \frac{c_{15}}{r}\hat{\psi}_r'(\frac{c_{16}}{r} + c_{17})\hat{\psi}_r + \frac{c_{18}}{r}\hat{\psi}_\theta \\ \frac{c_{19}}{r}\hat{\psi}_\theta = & -I_1 S_2 \omega^* \hat{u} - I_2 S_3 \omega^* \hat{\psi}_r \\ \delta\hat{\psi}_\theta : & -\frac{c_7}{r}\hat{u}'\frac{c_8}{r}\hat{u} + c_{19}\hat{v}'' + \frac{c_{10}}{r}\hat{v}'\frac{c_{11}}{r}\hat{v} + \frac{c_{12}}{r}\hat{w} \\ & + \frac{c_{15}}{r}\hat{\psi}_r' + \frac{c_{16}}{r}\hat{\psi}_r + c_{19}\hat{\psi}_\theta'' + \frac{c_{17}}{r}\hat{\psi}_\theta \\ & + (\frac{c_{18}}{r} + c_{20})\hat{\psi}_\theta = -I_1 S_8 \omega^* \hat{v} - I_2 S_{11} \omega^* \hat{\psi}_\theta \\ \delta\hat{w} : & c_{15}\hat{w}' + \frac{c_{16}}{r}\hat{w}' + \frac{c_{17}}{r}\hat{w} + c_{19}\hat{\psi}_r' + \frac{c_{18}}{r}\hat{\psi}_r + \frac{c_{19}}{r}\hat{\psi}_\theta = \\ & -I_1 S_{13} \omega^* \hat{w} \end{aligned} \quad (18)$$

که ضرایب c_i در پیوست آورده شده است. از طرف دیگر، چنان‌چه توابع در راستای شعاعی \bar{u} , \bar{v} , $\bar{\psi}$, $\bar{\theta}$ و \bar{w} معلوم فرض شوند، با جایگذاری روابط ۱۷ به همراه فرم تغییراتی آنها (یعنی $\delta v = \hat{v}(r)\delta\bar{v}(\theta)e^{i\omega t}$, $\delta u = \hat{u}(r)\delta\bar{u}(\theta)e^{i\omega t}$, $\delta\psi_r = \hat{\psi}_r(r)\delta\bar{\psi}_r(\theta)e^{i\omega t}$, $\delta\psi_\theta = \hat{\psi}_\theta(r)\delta\bar{\psi}_\theta(\theta)e^{i\omega t}$, $\delta w = \hat{w}(r)\delta\bar{w}(\theta)e^{i\omega t}$) در فرم انتگرال وزنی روابط^[۱۵] (مشابه ربطه ۱۵) در راستای r و انتگرال‌گیری در این راستا، پنج معادله‌ی دیفرانسیل معمولی برحسب توابع مجھول در راستای محیطی حاصل می‌شود:

$$\begin{aligned} \delta\bar{u} : & d_1\bar{u}'' + d_2\bar{u} + d_3\bar{v}' + d_4\bar{\psi}_r'' + d_5\bar{\psi}_\theta \\ & + d_6\bar{\psi}_\theta = -I_1 S_2 \omega^* \bar{u} - I_2 S_3 \omega^* \bar{\psi}_r \\ \delta\bar{v} : & -d_2\bar{u}' + d_4\bar{v}'' + d_8\bar{v} + d_9\bar{\psi}_r' + d_{10}\bar{\psi}_\theta'' \\ & + d_{11}\bar{\psi}_\theta = -I_1 S_4 \omega^* \bar{v} - I_2 S_{10} \omega^* \bar{\psi}_\theta \\ \delta\bar{\psi}_r : & d_7\bar{u}'' + d_{14}\bar{u} - d_{13}\bar{v}' + d_{18}\bar{w} + d_{19}\bar{\psi}_r'' \\ & + d_{20}\bar{\psi}_r + d_{21}\bar{\psi}_\theta = -I_1 S_4 \omega^* \bar{u} - I_2 S_6 \omega^* \bar{\psi}_r \\ \delta\bar{\psi}_\theta : & -d_8\bar{u}' + d_{10}\bar{v}'' + d_{12}\bar{v} + d_{13}\bar{w}' - d_{12}\bar{\psi}_r' \\ & + d_{14}\bar{\psi}_\theta'' + d_{15}\bar{\psi}_\theta = -I_1 S_{11} \omega^* \bar{v} - I_2 S_{12} \omega^* \bar{\psi}_\theta \\ \delta\bar{w} : & d_{11}\bar{w}'' + d_{12}\bar{w} + d_{13}\bar{\psi}_r + d_{15}\bar{\psi}_\theta = -I_1 S_{13} \omega^* \bar{w} \end{aligned} \quad (19)$$

که ضرایب d_i در پیوست آورده شده است.

۲.۳. اعمال روش مربعات دیفرانسیل تعمیم یافته و روش فضای حالت

به منظور حل معادلات ۱۸ و ۱۹، پاسخ‌ها در راستای r یا θ به عنوان تقریب اول فرض می‌شود. در اینجا، یک حدس اولیه و دلخواه برای توابع در راستای θ به صورت زیر فرض شده است:

$$\bar{u} = \bar{v} = \bar{\psi}_r = \bar{\psi}_\theta = \bar{w} = 1 - \theta^2 \quad (20)$$

با جایگذاری روابط ۲۰ در روابط پ ۱ در «پیوست»، ضرایب ثابت c_i که در معادلات ۱۸ ظاهر می‌شود، به دست می‌آید. سپس معادلات ۱۸ که پنج معادله‌ی دیفرانسیل معمولی با ضرایب متغیر هستند، با استفاده از روش DQ حل شده و توابع \hat{u} , \hat{v} , $\hat{\psi}$, $\hat{\theta}$ و \hat{w} به دست می‌آید. درنهایت با اعمال شرایط مرزی ساده و گیردار در شعاع‌های داخلی و خارجی ورق و حل یک مسئله‌ی مقدار ویژه، تقریب اول برای فرکانس طبیعی ورق حاصل خواهد شد.

جدول ۴. بررسی تعداد تکرار لازم برای همگرایی فرکانس طبیعی ورق قطاعی FG.

مرجع [۱۰]	دفعات تکرار در روش کانترویج توسعه یافته						n
	۵	۴	۳	۲	۱		
$0,0659$	$0,0651$	$0,0651$	$0,0651$	$0,0638$	$0,0918$	۱	
$0,0619$	$0,0614$	$0,0614$	$0,0614$	$0,0655$	$0,0891$	۲	
$0,0563$	$0,0562$	$0,0562$	$0,0562$	$0,0615$	$0,0853$	۳	
$0,0502$	$0,0501$	$0,0501$	$0,0501$	$0,0573$	$0,0811$	۴	

جدول ۵. فرکانس اول بی بعد قطاع حلقوی FG.

تابع حدس اولیه	n	$\frac{b}{a} = 0/1$	$\frac{b}{a} = 0/3$
$F = 1 - \theta^2$		$0,0651$	$0,1026$
$F = 1 - (\frac{\theta}{\alpha})$		$0,0651$	$0,1026$
$F = \cos(\frac{\theta}{\alpha})$	۱	$0,0651$	$0,1026$
$F = \exp(-\frac{\theta}{\alpha})\sin(\frac{\theta}{\alpha})$		$0,0651$	$0,1026$
مرجع [۱۰]		$0,0659$	$0,1039$
$F = 1 - \theta^2$		$0,0614$	$0,0972$
$F = 1 - (\frac{\theta}{\alpha})$		$0,0614$	$0,0972$
$F = \cos(\frac{\theta}{\alpha})$	۲	$0,0614$	$0,0972$
$F = \exp(-\frac{\theta}{\alpha})\sin(\frac{\theta}{\alpha})$		$0,0614$	$0,0972$
مرجع [۱۰]		$0,0619$	$0,0978$

جدول ۶. فرکانس‌های بی بعد قطاع حلقوی FG با شرایط مرزی و نسبت ضخامت به شاعع خارجی متفاوت.

شرایط مرزی	$\frac{h}{a}$	شماره شکل مود	
	۱	۲	
<i>CCCC</i>	$0,05$ $0,1$	$71,1227$ $61,4743$	$124,6600$ $109,3774$
<i>SSSS</i>	$0,05$ $0,1$	$39,0564$ $36,6104$	$92,9722$ $81,5486$
<i>SSCC</i>	$0,05$ $0,1$	$48,4876$ $44,8213$	$104,5406$ $89,6780$
<i>CCSS</i>	$0,05$ $0,1$	$58,6634$ $52,1385$	$119,6153$ $100,2187$

قطاع حلقوی *SSCC* با مشخصات هندسی $210 = \alpha = 0/1$ و $\frac{h}{a} = 0/05$ ارائه شده است.

در جدول ۶، دو فرکانس طبیعی اول ورق قطاعی حلقوی FG با ضخامت‌های مختلف و شرایط مرزی گوناگون ارائه شده است. نتایج برای قطاع حلقوی با $\alpha = 0/05$ ، ضریب توان ماده $1 = n = \frac{b}{a} = 0/05$ بیان شده است. مشاهده می‌شود که با افزایش ضخامت ورق (افزایش نسبت ضخامت به شاعع خارجی $\frac{h}{a}$)، فرکانس بی بعد ورق کاهش می‌یابد که علت آن، وجود پارامتر ضخامت در بی بعدسازی انجام

جدول ۲. فرکانس‌های بی بعد قطاع حلقوی FG.

شرط مرزی	$\frac{h}{a}$	شكل مود	مطالعه‌ی حاضر	مرجع [۱۰]
<i>SSCC</i>	$0,0614$	1	$0,0614$	$0/1$
	$0,0716$	2	$0,0716$	
	$0,0972$	1	$0,0972$	
	$0,1033$	2	$0,1033$	
<i>SSCS</i>	$0,0404$	1	$0,0404$	$0/1$
	$0,0526$	2	$0,0526$	
	$0,0678$	1	$0,0678$	
	$0,0730$	2	$0,0730$	

جدول ۳. خواص ماده فلز و سرامیک برای مدل‌سازی ماده FG.

$\rho(Kg/m^3)$	v	$E(GPa)$	ماده
3800	$0/3$	280	Al_2O_3
2707	$0/3$	70	$Aluminum$

که مشاهده می‌شود تطابق خوبی بین نتایج وجود دارد. در این مثال فرکانس بی بعد چنین تعریف شده است:

$$\bar{\omega} = \omega h \sqrt{\frac{(1+v)(1-2v)\rho_c}{E_c(1-v)}} \quad (22)$$

که در آن زیرنویس c مربوط به جنس سرامیک با خواص مکانیکی $\rho_m = \rho_c = 3800 \text{ Kg/m}^3$ و $E_c = 280 \text{ GPa}$ است. مشخصات جنس فلز نیز $E_m = 70 \text{ GPa}$ و $\rho_m = 2707 \text{ Kg/m}^3$ است. لازم به ذکر است که در نتایج ارائه شده در جدول ۲، $\alpha = 210$ و $n = 0/1$ و $\frac{h}{a} = 0/05$ در نظر گرفته شده است.

۲.۴. مطالعات پارامتری

در این قسمت، اثر پارامترهای مختلف بر فرکانس‌های طبیعی قطاع حلقوی FG با شرایط مرزی مختلف بررسی می‌شود. به منظور ارائه نتایج عددی، ماده FG به صورت ترکیبی از آلومینا و آلومینیوم با خواص ارائه شده در جدول ۳ در نظر گرفته شده است.

همچنین در ارائه نتایج عددی، فرکانس طبیعی طبق رابطه ۲۱ و با در نظر گرفتن خواص فاز فلز (یعنی آلومینیوم) بی بعد شده و ضریب تصحیح برش برابر $0,833$ در نظر گرفته شده است.^[۲۳]

در جدول ۴ تعداد تکرار لازم برای همگرایی فرکانس طبیعی ورق قطاعی FG مورد بررسی قرار گرفته و با نتایج مرجع [۱۰] مقایسه شده است. چنان‌که مشاهده می‌شود، همگرایی فرکانس طبیعی ورق در تکرار سوم نشان‌دهنده دقت و سرعت همگرایی روش است. نتایج ارائه شده در جدول ۴ مربوط به قطاع حلقوی شکل *SSCC* با مشخصات هندسی $210 = \alpha = 0/1$ و $\frac{h}{a} = 0/05$ است.

در جدول ۵ تأثیر تابع حدس اولیه روابط ۲۰ بر نتایج نهایی مورد بررسی قرار گرفته است. پنج تابع مجهول راستای θ ($\bar{v}(\theta)$, $\bar{v}_0(\theta)$, $\bar{\psi}(\theta)$, $\bar{\phi}(\theta)$ و $\bar{w}(\theta)$) مساوی نتایج F ارائه شده در این جدول در نظر گرفته شده است. چنان‌که مشاهده می‌شود نتایج نهایی کاملاً مستقل از تابع حدس اولیه می‌باشد. نتایج جدول ۵ برای عنوان تقریب اول انتخاب می‌شوند می‌تواند کاملاً دلخواه باشد. نتایج جدول ۵

جدول ۸. فرکانس‌های بی بعد قطاع حلقوی FG برای ثابت مختلف ماده و شرایط مرزی گوناگون.

شرایط مرزی	n	شماره شکل مود	
		۱	۲
CCCC	۰	۶۲,۶۵۷۵	۱۱۱,۴۸۱۲
	۰,۵	۶۲,۲۷۱۱	۱۱۰,۸۲۲۹
	۱	۶۱,۴۷۴۳	۱۰۹,۳۷۷۴
	۲	۵۹,۵۵۲۱	۱۰۴,۸۸۹۹
SSSS	۰	۳۷,۴۳۴۸	۸۳,۰۸۲۱
	۰,۵	۳۷,۲۰۶۶	۸۲,۶۱۷۵
	۱	۳۶,۶۱۰۴	۸۱,۵۴۸۶
	۲	۳۴,۴۱۰۱	۷۷,۵۰۰۵
SSCC	۰	۴۵,۷۶۵۲	۹۲,۲۲۰۳
	۰,۵	۴۵,۵۱۲۸	۷۸,۴۵۵۶
	۱	۴۴,۸۲۱۳	۸۹,۶۷۸۰
	۲	۴۲,۳۳۴۳	۸۵,۶۹۱۶
CCSS	۰	۵۳,۱۱۹۹	۱۰۱,۸۰۲۴
	۰,۵	۵۲,۸۷۱۶	۱۰۱,۴۰۲۶
	۱	۵۲,۱۳۸۵	۱۰۰,۲۱۸۷
	۲	۴۹,۳۹۹۳	۹۵,۷۲۸۷

جدول ۷. فرکانس‌های بی بعد قطاع حلقوی FG برای زوایای مختلف قطاع و شرایط مرزی مختلف.

شرایط مرزی	زاویه قطاع حلقوی FG	شماره شکل مود	
		۱	۲
CCCC	۶۰	۶۱,۴۷۴۳	۱۰۹,۳۷۷۴
	۱۲۰	۳۳,۶۲۰۴	۵۳,۱۳۶۴
	۲۱۰	۲۶,۱۲۹۸	۳۳,۱۱۶۴
	۳۰۰	۲۴,۸۱۹۳	۲۷,۵۷۰۹
SSSS	۶۰	۳۶,۶۱۰۴	۸۱,۵۴۸۶
	۱۲۰	۱۹,۲۵۷۹	۳۶,۵۲۳۸
	۲۱۰	۱۵,۰۸۳	۲۱,۲۰۳۲
	۳۰۰	۱۴,۲۳۷۲	۱۶,۹۲۱۴
SSCC	۶۰	۴۴,۸۲۱۳	۸۹,۶۷۸۰
	۱۲۰	۲۷,۹۸۳۴	۴۴,۷۵۰۶
	۲۱۰	۲۴,۹۶۱۹	۲۹,۶۳۸۳
	۳۰۰	۲۴,۴۷۲۷	۲۶,۱۸۵۹
CCSS	۶۰	۵۲,۱۳۸۵	۱۰۰,۲۱۸۷
	۱۲۰	۲۵,۲۲۶۵	۴۴,۳۶۵۹
	۲۱۰	۱۶,۷۳۳۶	۲۲,۸۳۰۳
	۳۰۰	۱۴,۸۱۳۲	۱۸,۶۶۷۶

شده است؛ این در حالی است که فرکانس طبیعی ورق افزایش می‌یابد. در ضمن نتایج نشان می‌دهد که تغییر ضخامت بر مودهای بالاتر نسبت به مودهای پایین‌تر اثر بیشتری دارد. برای مثال برای شرایط مرزی CCCC با افزایش نسبت ضخامت به شاعع خارجی از 0° به 90° ، فرکانس بی بعد دوم $18,75$ درصد و فرکانس بی بعد اول $12,56$ درصد کاهش می‌یابد. برای شرایط مرزی SSSS نیز با افزایش نسبت ضخامت به شاعع خارجی از 0° به 90° ، فرکانس بی بعد دوم $12,28$ درصد و فرکانس بی بعد اول $6,26$ درصد کاهش می‌یابد.

در جدول ۷ دو فرکانس طبیعی اول قطاع حلقوی FG با زوایای مختلف و شرایط مرزی گوناگون ارائه شده است. مشاهده می‌شود که با افزایش زاویه قطاع، فرکانس بی بعد ورق کاهش می‌یابد. در نتایج ارائه شده در این جدول، ثابت ماده و سایر پارامترهای هندسی به ترتیب عبارت‌اند از $\alpha = \frac{h}{a}$ و $n = \frac{h}{a}$. در نهایت اثر ضریب توانی ماده مدرج تابعی بر فرکانس‌های طبیعی در جدول ۸ مورد بررسی قرار گرفته است. در این جدول دو فرکانس طبیعی اول قطاع حلقوی تابعی مدرج با ضرایب توانی مختلف و شرایط مرزی گوناگون برای $\alpha = 60^{\circ}$ و $\alpha = 0^{\circ}$ به $\frac{h}{a} = 0/1$ و $\frac{h}{a} = 1/0$ ارائه شده است. مطابق انتظار، با افزایش ضریب توانی ماده و درنتیجه افزایش فاز فلز، فرکانس بی بعد ورق کاهش می‌یابد.

۵. نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق ارائه حل نیمه‌تحلیلی برای ارتعاشات آزاد ورق قطاعی FG تحت انواع شرایط مرزی ساده و گیردار بوده است. تحلیل بر اساس نظریه‌ی تغییر شکل برشی مرتبه اول و با استفاده از روش کانترویج توسعه یافته انجام شد. مقایسه‌ی نتایج با نتایج موجود نشان داد که روش کانترویج توسعه یافته در مختصات قطبی نیز، همچون مختصات دکارتی، دارای دقت و همگرایی بالای در تحلیل ارتعاشات است. همچنین نشان داده شد که حدس اولیه به عنوان تقریب اول اثری بر نتایج نهایی ندارد. در این تحقیق فرکانس طبیعی قطاع FG با هندسه‌های مختلف و ثابت ماده‌ی گوناگون برای انواع شرایط مرزی ساده و گیردار در لبه‌های شعاعی و محیطی ارائه شد که می‌توان از آنها برای صحبت‌سنگی نتایج تحلیل‌های عددی بهره جست. همچنین نشان داده شد که افزایش ضخامت ورق، که باعث افزایش فرکانس طبیعی ورق (کاهش فرکانس طبیعی بی بعد شده در نوشتار حاضرا) می‌شود، بر مودهای بالاتر نسبت به مودهای پایین‌تر اثر بیشتری دارد. در نهایت نشان داده شد که افزایش زاویه قطاع باعث کاهش فرکانس طبیعی ورق می‌شود.

پانوشت‌ها

- functionally graded material (FGM)
- differential quadrature method (DQM)

منابع (References)

1. Jha, D.K., Kant, T. and Singh R.K. "A critical review of recent research on functionally graded plates", *Composite Structures*, **96**, pp. 833-849 (2013).
2. Liew, K.M. and Liu, F.L. "Differential quadrature method for vibration analysis of shear deformable annular sector plates", *Journal of Sound and vibration*, **230**(2), pp. 335-356 (2000).
3. Belalia, S. and Houmat, A. "Non-linear free vibration of elliptic sector plates by a curved triangular p-element", *Thin-Walled Structures*, **48**(4-5), pp. 316-326 (2010).
4. Houmat, A. "Large amplitude free vibration of shear deformable laminated composite annular sector plates by a sector p-element", *International Journal of Non-Linear Mechanics*, **43**(9), pp. 834-843 (2008).
5. Es'haghi, M. "Accurate approach implementation in vibration analysis of thick sector plates", *International Journal of Mechanical Sciences*, **79**, pp. 1-14 (2014).
6. McGee, O. G., Hung, C. S. and Leissa, A.W. "Comprehensive exact solutions for free vibrations of thick annular sectorial plates with simply supported radial edges", *International Journal of Mechanical Sciences*, **37**(5), pp. 537-566 (1995).
7. Wang, X. and Wang, Y. "Free vibration analyses of thin sector plates by the new version of differential quadrature method", *Computer Methods in Applied Mechanics and Engineering*, **193**(36-38), pp. 3957-3971 (2004).
8. Zhou, D., Lo, S.H. and Cheung, Y.K. "3-D vibration analysis of annular sector plates using the Chebyshev-Ritz method", *Journal of Sound and vibration*, **320**(1-2), pp. 421-437 (2009).
9. Yongqiang, L. and Jian, L. "Free vibration analysis of circular and annular sectorial thin plates using curve strip Fourier p-element", *Journal of Sound and Vibration*, **350**(3), pp. 457-466 (2007).
10. Nie, G.J. and Zhong, Z. "Vibration analysis of functionally graded annular sectorial plates with simply supported radial edges", *Composite Structures*, **84**(2), pp. 167-176 (2008).
11. Tahouneh, V. and Yas, M.H. "3-D free vibration analysis of thick functionally graded annular sector plates on Pasternak elastic foundation via 2-D differential quadrature method", *Acta Mechanica*, **223**(9), pp. 1879-1897 (2012).
12. Tahouneh, V. and Yas, M.H. "Semianalytical solution for three-dimensional vibration analysis of thick multi-directional functionally graded annular sector plates under various boundary conditions", *Journal of Engineering Mechanics*, **140**(1), pp. 31-46 (2013).
13. Saidi, A.R., Hasani Baferani, A. and Jomehzadeh, E. "Benchmark solution for free vibration of functionally graded moderately thick annular sector plates", *Acta Mechanica*, **219**(3-4), pp. 309-335 (2011).
14. Hosseini-Hashemi, Sh., Akhavan, H., Rokni Damavandi Taher, H., and et al. "Differential quadrature analysis of functionally graded circular and annular sector plates on elastic foundation", *Materials and Design*, **31**(4), pp. 1871-1880 (2010).
15. Hasani Baferani, A., Saidi, A.R., and Jomehzadeh, E. "Exact analytical solution for free vibration of functionally graded thin annular sector plates resting on elastic foundation", *Journal of Vibration and Control*, **18** (2), pp.246-267 (2012).
16. Belalia, S.A. and Houmat, A. "Nonlinear free vibration of functionally graded shear deformable sector plates by a curved triangular p-element", *European Journal of Mechanics A/Solids*, **35**, pp. 1-9 (2012).
17. Wang, Q., Shi, D. and Liang, Q. "A unified solution for vibration analysis of functionally graded circular, annular and sector plates with general boundary conditions", *Composites Part B: Engineering*, **88**, pp. 264-296 (2016).
18. Zafarmand H. and Kadkhodayan M. "Three dimensional elasticity solution for static and dynamic analysis of multi-directional functionally graded thick sector plates with general boundary conditions", *Composites Part B: Engineering*, **69**, pp. 592-602 (2015).
19. Su, Z., Jin, G. and Wang, X. "Free vibration analysis of laminated composite and functionally graded sector plates with general boundary condition", *Composite structures*, **132**, pp. 720-736 (2015).
20. Liang, X., Kou, H.L., Wang, L. and et al. "Three-dimensional transient analysis of functionally graded material annular sector plate under various boundary conditions", *Composite structures*, **132**, pp. 584-596 (2015).
21. Jones, R. and Milne, B., "Application of the extended Kantorovich method to the vibration of clamped rectangular plates", *Journal of Sound and Vibration*, **45**(3), pp. 309-316 (1976).
22. Dalaei, D. and Kerr, A. "Natural vibration analysis of clamped rectangular orthotropic plates", *Journal of sound and vibration*, **189**(3), pp. 399-406 (1996).
23. Shufrin, I. and Eisenberger, M. "Stability and vibration of shear deformable plates - first order and higher order analyses", *International journal of solids and structures*, **42**(3-4), pp. 1225-1251 (2005).
24. Shufrin, I. and Eisenberger, M. "vibration of shear deformable plates with variable thickness - first order and higher order analyses", *Journal of sound and vibration*, **290**(1-2), pp. 465-489 (2006).
25. Naserian-Nik, A.M. and Tahani, M. "Free vibration analysis of moderately thick rectangular laminated compos-

- ite plates with arbitrary boundary”, *Structural Engineering and Mechanics*, **35** (2), pp. 217-240 (2010).
26. Fallah, A., Kargarnovin, M.H. and Aghdam, M.M. “Free vibration analysis of symmetrically laminated fully clamped skew plates using extended Kantorovich method”, *Key Engineering Materials*, **471**, pp. 739-744 (2011).
27. Fallah, A., Aghdam, M.M. and Kargarnovin, M.H. “Free vibration analysis of moderately thick functionally graded plates on elastic foundation using the extended Kantorovich method”, *Archive of Applied Mechanics*, **83**(2), pp. 177-191 (2013).
28. Reddy, J.N. and Chin, C.N. “Thermo-mechanical analysis of functionally graded cylinders and plates”, *Journal of thermal Stresses*, **21** (6), pp. 593-626 (1998).
29. Reddy, J.N., Wang, C.M. and Kitipornchai, S. “Axisymmetric bending of functionally graded circular and annular plates”, *European Journal of Mechanics-A/Solids*, **18**(2), pp. 185-199 (1999).
30. Fung, Y.C. and Tong, P. “Classical and Computational Solid Mechanics”, World Scientific, New Jersey (2001).
31. Chi, C.H. and Chung, Y.L. “Mechanical behavior of functionally graded material plates under transverse load - part I: Analysis”, *International Journal of solids and structures*, **43**(13), pp. 3657-3674 (2006).
32. Chi, C.H. and Chung, Y.L. “Mechanical behavior of functionally graded material plates under transverse load - part II: Numerical results”, *International Journal of solids and structures*, **43**(13), pp. 3675-3691 (2006).
33. Nosier, A. and Fallah F., “Reformulation of Mindlin-Reissner governing equations of functionally graded circular plates”, *Acta Mechanica*, **198**(3-4), pp. 209-233, (2008).

پیوست

ضرایب c_i و d_i در روابط ۱۸ و ۱۹ عبارتند از:

$$\begin{aligned}
 c_{\text{rr}} &= -D_r \int_0^\alpha \hat{\psi}_r'' \hat{\psi}_r d\theta - D_\theta \int_0^\alpha \hat{\psi}_r \hat{\psi}_r d\theta, \\
 c_{\text{rr}} &= -ksA_r \int_0^\alpha \hat{\psi}_r' d\theta, c_{\text{r}\delta} = (D_\theta - D_r) \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta' \hat{\psi}_r d\theta, \\
 c_{\text{r}\delta} &= -(D_\theta + D_r) \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta' \hat{\psi}_r d\theta, c_{\text{rv}} = -B_r \int_0^\alpha \hat{v} \hat{\psi}_\theta d\theta \\
 &\quad - B_\theta \int_0^\alpha \hat{v}' \hat{\psi}_\theta' d\theta, \\
 c_{\text{r}\lambda} &= -ksA_r \int_0^\alpha \hat{w}' \hat{\psi}_\theta d\theta, c_{\text{r}\lambda} = D_r \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta' d\theta, \\
 c_{\text{r}\circ} &= D_\theta \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta'' \hat{\psi}_\theta d\theta - D_r \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta \hat{\psi}_\theta' d\theta, C_{\text{r}\lambda} = \\
 &\quad -ksA_r \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta \hat{\psi}_\theta' d\theta \\
 &\quad (\text{۱-۲}) \\
 d_\lambda &= A_r \int_b^a \frac{\bar{u}'}{r} dr, d_r = A_\lambda \int_b^a r \bar{u}'' \bar{u} dr + A_\lambda \int_b^a \bar{u}' \bar{u} dr \\
 &\quad - A_\lambda \int_b^a \frac{\bar{u} \bar{u}'}{r} dr, \\
 d_r &= -(A_\lambda + A_r) \int_b^a \frac{\bar{v} \bar{u}}{r} dr + (A_\lambda - A_r) \int_b^a \bar{v}' \bar{u} dr, \\
 d_\theta &= B_r \int_b^a \frac{\bar{u} \bar{\psi}_r}{r} dr, \\
 d_\delta &= B_\lambda \int_b^a r \bar{\psi}_r'' \bar{u} dr + B_\lambda \int_b^a \bar{\psi}_r' \bar{u} dr - B_\lambda \int_b^a \frac{\bar{\psi}_r \bar{u}}{r} dr, \\
 d_\circ &= -(B_\lambda + B_r) \int_b^a \frac{\bar{\psi}_\theta \bar{u}}{r} dr + (B_\lambda - B_r) \int_b^a \bar{\psi}_\theta' \bar{u} dr, \\
 d_v &= A_\lambda \int_b^a \frac{\bar{v}'}{r} dr, d_\lambda = A_r \int_b^a r \bar{v}'' \bar{v} dr \\
 &\quad + A_r \int_b^a \bar{v}' \bar{v} dr - A_r \int_b^a \frac{\bar{v} \bar{v}'}{r} dr,
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 C_\lambda &= A_\lambda \int_0^\alpha \hat{u}' d\theta, C_r = A_r \int_0^\alpha \hat{u}'' \hat{u} d\theta - A_\lambda \int_0^\alpha \hat{u} \hat{u} d\theta, \\
 c_r &= (A_\lambda - A_r) \int_0^\alpha \hat{v}' \hat{u} d\theta, \\
 c_r &= -(A_\lambda + A_r) \int_0^\alpha \hat{v}' \hat{u} d\theta, c_\delta = B_\lambda \int_0^\alpha \hat{u} \hat{\psi}_r d\theta, \\
 c_\circ &= B_\lambda \int_0^\alpha \hat{\psi}_r'' \hat{u} d\theta - B_\lambda \int_0^\alpha \hat{\psi}_r \hat{u} d\theta, c_v = \\
 &\quad (B_\lambda - B_r) \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta' \hat{u} d\theta, \\
 c_\lambda &= -(B_\lambda + B_r) \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta' \hat{u} d\theta, c_\lambda = A_r \int_0^\alpha \hat{v}' d\theta, \\
 c_{\lambda\circ} &= A_\lambda \int_0^\alpha \hat{u}'' \hat{u} d\theta - A_r \int_0^\alpha \hat{u} \hat{u} d\theta, c_{\lambda\lambda} = \\
 &\quad (B_\lambda - B_r) \int_0^\alpha \hat{\psi}_r' v d\theta, \\
 c_{\lambda\lambda} &= (B_\lambda + B_r) \int_0^\alpha \hat{\psi}_r' \hat{v} d\theta \\
 c_{\lambda\circ} &= B_r \int_0^\alpha \hat{v} \hat{\psi}_\theta d\theta, c_{\lambda\circ} = B_\lambda \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta'' \hat{v} d\theta - \\
 &\quad \hat{\psi}_\theta \hat{v} d\theta B_r \int_0^\alpha p \hat{s} i_\theta \hat{v} d\theta \\
 c_{\lambda\delta} &= A_r \int_0^\alpha \hat{w}' d\theta, c_{\lambda\circ} = A_\lambda \int_0^\alpha \hat{w}'' \hat{w} d\theta, c_{\lambda\lambda} = A_\lambda \int_0^\alpha \hat{w} \hat{\psi}_r d\theta, \\
 c_{\lambda\lambda} &= -A_r \int_0^\alpha \hat{\psi}_\theta' \hat{w} d\theta, c_{\lambda\lambda} = \int_0^\alpha \frac{\hat{w}}{ks} d\theta, \\
 c_{\lambda\circ} &= B_r \int_0^\alpha \hat{u}'' \hat{\psi}_r d\theta - B_\lambda \int_0^\alpha \hat{\psi}_r \hat{u} d\theta, \\
 c_{\lambda\lambda} &= -ksA_r \int_0^\alpha \hat{w} \hat{\psi}_r d\theta, c_{\lambda\lambda} = D_\lambda \int_0^\alpha \hat{\psi}_r' d\theta,
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 d_{\text{v}} &= B_{\text{v}} \int_b^a r \bar{u}'' \bar{\psi}_r dr + B_{\text{v}} \int_b^a \bar{u}' \bar{\psi}_r dr - B_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{u} \bar{\psi}_r}{r} dr, & d_{\text{v}} &= (B_{\text{v}} - B_{\text{v}}) \int_b^a \bar{\psi}'_r \bar{v} dr + (B_{\text{v}} + \\
 d_{\text{w}} &= -ksA_{\text{v}} \int_b^a r \bar{w}' \bar{\psi}_r dr, & d_{\text{v}} &= D_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{\psi}'_r}{r} dr, & B_{\text{v}}) \int_b^a \frac{\bar{\psi}_r \bar{v}}{r} dr, & d_{\text{v}} &= B_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{v} \bar{\psi}_{\theta}}{r} dr, \\
 d_{\text{v}} &= -D_{\text{v}} \int_b^a r \bar{\psi}_r'' \bar{\psi}_r dr + D_{\text{v}} \int_b^a \bar{\psi}'_r \bar{\psi}_r dr & d_{\text{v}} &= \int_b^a r \bar{\psi}_r'' \bar{v} dr + B_{\text{v}} \int_b^a \bar{\psi}'_r \bar{v} dr - B_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{\psi}_{\theta} \bar{v}}{r} dr, \\
 &- D_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{\psi}_r \bar{\psi}_r}{r} dr - ksA_{\text{v}} \int_b^a r \bar{\psi}_r \bar{\psi}_r dr, & d_{\text{v}} &= A_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{w}'}{r} dr, & d_{\text{v}} &= \int_b^a r \bar{w}'' \bar{w} dr + A_{\text{v}} \int_b^a \bar{w}' \bar{w} dr, \\
 d_{\text{v}} &= (D_{\text{v}} - D_{\text{v}}) \int_b^a \bar{\psi}'_{\theta} \bar{\psi}_r dr - (D_{\text{v}} + D_{\text{v}}) \int_b^a \frac{\bar{\psi}_{\theta} \bar{\psi}_r}{r} dr, & d_{\text{v}} &= A_{\text{v}} \int_b^a r \bar{\psi}'_r \bar{w} dr + A_{\text{v}} \int_b^a \bar{\psi}_r \bar{w} dr, \\
 d_{\text{v}} &= B_{\text{v}} \int_b^a r \bar{v}'' \bar{\psi}_{\theta} dr + B_{\text{v}} \int_b^a \bar{v} \bar{\psi}_{\theta} dr - B_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{v} \bar{\psi}_{\theta}}{r} dr, & d_{\text{v}} &= A_{\text{v}} \int_b^a \bar{w} \bar{\psi}_{\theta} dr, & d_{\text{v}} &= \int_b^a r P \bar{w} k s dr, \\
 d_{\text{v}} &= -ksA_{\text{v}} \int_b^a \bar{w} \bar{\psi}_{\theta} dr, & d_{\text{v}} &= D_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{\psi}'_{\theta}}{r} dr, & & \\
 d_{\text{v}} &= D_{\text{v}} \int_b^a r \bar{\psi}_{\theta}'' \bar{\psi}_{\theta} dr + D_{\text{v}} \int_b^a \bar{\psi}'_{\theta} \bar{\psi}_{\theta} dr - D_{\text{v}} \int_b^a \frac{\bar{\psi}_{\theta} \bar{\psi}_{\theta}}{r} dr - ksD_{\text{v}} \int_b^a r \bar{\psi}_{\theta} \bar{\psi}_{\theta} dr
 \end{aligned}$$

(۲-۷)